Ч. 26 (13.924). Львів, пятниця 1. лютого 1935. Poсztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, І. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічне 15·00 „ Піврічне 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Запорожець за Дунаєм" у Парижі.

Паризький „Комітет дружби народів України, Кавказу та Туркестану" підготовляє в лютім репрезентаційну виставу, для якої вибрали оперету „Запорожець за Дунаєм". Париж бачив уже двічі „Запорожця", але давно: вперше у 80-их р., вдруге у 1930. р., коли виставив його аматор-композитор Ю. Пономаренко. Цим разом до вистави притягнуто кращих артистів.

Сензаційні пляни Япоінї.

За геґемонію над Китаєм.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У політичних і пресових колах викликали велику сензацію інформації японського кореспондента „Майнічі Шімбун" в Осака. Ці вістки підтверджують, що Японія задумує здійснити далекойдучі свої пляни в Китаю.

Згаданий японський щоденник пише, що японське міністерство закордонних справ опрацює пляни своєї політики в Китаю на таких основах:

1) Цілковите винищення бандитизму в Китаю;

2) Започаткує формальні переговори з метою привернути нормальні взаємини між Японією і Китаєм;

3) Японія згодиться негайно призначити амбасадора в Китаю під умовиною призначення китайського амбасадора в Японії. Одночасно Японія згодиться підписати з Китаєм пакт на зразок японсько-манджурського протоколу. Крім того Японія бажає, щоби Китай зобовязався не звертатись до Ліґи Націй за допомогою, а навіть виступити з Ліґи і заступити своїх европейських та американських військових дорадників японцями.

Японія бажає створити одноцілий бльок з Китаєм і Манджу-Ко. На випадок створення такого бльоку Японія прийде китайському урядові з фінансовою допомогою.

Японська преса пише, що військова допомога Японії китайському урядові для боротьби з бандитизмом є одною з багатьох справ, обговорених уже в Нанкіні між обома урядами. Політичні кола в Льондоні здогадуються, що коли Японія опрацює такий плян, тоді В. Британія мусіла би змінити своє становище до Японії. Здійснювання такої програми — на думку — В. Британії — було би нарушенням пакту 9-ох держав у справі політики відкритих дверей у Китаю.

Ланцюг твердинь опоясує СССР.

2.000 відсотків на збросння.

МОСКВА, ПАТ. На конгресі совітів комісар оборони Тухачевський у своїй промові згадав, що червона армія зросла з 600.000 до 940.000. Військовий буджет у 1930. р. сягав 1.655 міліонів рублів, в 1934. р. 5 міліярдів, в 1935. р. 6 і пів міліярда рублів.

Всі роди зброї червоної армії, фльота і летунство зросли на 215 прц. Число деяких малих танків зросло на 2.000 прц. Большевицьке летунство перевищає нині світове летунство не тільки якістю, але теж скількістю.

Нині тягнуться твердині від озера Ладога до Чорного Моря. На Далекім Сході повстали нові твердині і летовища. Крім того зміцнено побережа Балтійського Моря і Тихого Океану.

Вишкіл армії стоїть на дуже високому рівні. Армія складається на 45 прц. з робітників. Старшинський корпус складається на 100 прц. з членів комуністичної партії.

Опісля Тухачевський обговорив справу протилетунської і протигазової оборони. Підкреслив, що орґанізація „Оссоавіохім" обєднує міліони громадян. Згадуючи про протибольшевицькі воєнні настрої Тухачевський заявив, що на випадок нападу на СССР червона армія запевнить перемогу революції пролетаріяту

Збільшення армії і військового буджету приняли члени конгресу з ентузіязмом.

Большевицький комісар за тайним голосуванням.

МОСКВА, 31. 1. ПАТ. На вчорашнім засіданні конгресу совітів голова ради народніх комісарів закавказької республіки Мусабеков зголосив внесок, щоби в СССР завести тайне голосування при виборах до совітів (рад).

Міродатні кола запевняють, що Енукідзе, секретар центрального виконавчого комітету СССР матиме сензаційний реферат на тему зміни конституції СССР.

Франція годиться на рівноправність Німеччини.

ЛЬОНДОН, 31. 1. ПАТ. Дипльоматичні розмови, які велись в останніх кількох днях у Парижі і в Льондоні, закінчились устійненням формули, яка буде основою французько-британських переговорів підчас візити прем. Фляндена і мін. Лаваля в Льондоні. Формула, яку приняв уже вчора британський кабінет, передбачує: 1) Спільну французько-британську заяву на зразок заяви мін. Лаваля і Мусоліні проти одностороннього нарушення міжнародніх постанов про розброєння. 2) Спільну заяву про необхідність ввести в життя заяву 5 великих держав з 11. грудня 1932. р. про рівноправність Німеччини. Ця заява ствердить, що деякі статті пятого розділу версайського трактату можуть втратити свою силу, коли в Женеві підпишуть загальну розбройну конвенцію з ґарантіями. 3) Підписання нового, загального европейського пакту безпеки, який обійме всі реґіональні пакти, які підписано в Европі. 4) Підкреслення необхідности повороту Німеччини до Ліґи Націй, щоби можна було ввести в життя згадані пакти.

Таким чином ця формула була би компромісом між становищем В. Британії і Франції. Франція згодилась би на скасування пятого розділу версайського трактату, хоча дотепер займала неприєднане становище. Зате В. Британія поширила би свої зобовязання на европейський континент, підписуючи загальний европейський пакт, який обіймав би теж пакт у Льокарно.

Східний пакт.

(Кореспонденція із Швайцарії.)

Женева, 28. січня 1935.

Римське порозуміння між Францією та Італією, саарське голосування та остання сесія Союзу Народів внесли нові елементи в політичне життя Европи та завдали багато роботи дипльоматам великих держав. Результати її виявляться почасти не раніше закінчення нарад Фляндена та Ляваля в Льондоні, але сучасний стан політичних відносин в Европі та вирішальні напрямки їх розвитку можна зазначити вже тепер.

У центрі боротьби противних таборів европейських держав станув знову східний пакт. Щоби бути безстороннім в оцінці сил, що беруть участь у цій боротьбі, покликуюсь у дечім на справді безсторонню „Нойе Ціріхер Цайтунґ". А її париський кореспондент стверджує, що не Франція, а передовсім совітський уряд намагається за всяку ціну перевести цей пакт. Московському урядові „полишеному німцями, що загрожували навіть здобуттям України, не лишилося нічого іншого, як старатися про зближення з Францією, єдиною великою державою, яка взагалі хотіла щось знати про нього".

„Пять-шість місяців тому гадали Літвінов та Розенберг, що обопільний пакт взаємодопомоги, себто воєнний союз між Францією та Совітами майже запевнений на той випадок, колиб переговори про східний пакт мали розбитися, відносно чого ніхто не мав сумніву, а найменше самі росіяни. Від того часу багато змінилося".

„Тоді коли Барту працював безупинно над оточенням Німеччини та над зближенням між Росією та Францією, змінила раптом одна з союзниць Франції, і то не найменша, Польща, свою політику. Вона порозумілась із Німеччиною".

„Але коли Барту, Еріо, радикали та в дивний спосіб також і Пертінакс із „Еко де Парі" були гарячими прихильниками союзу з Росією, то Думерґ, а особливо Тардіє, трималися цілком інших поглядів. А наступники Думерґа і Барту, Флfavден і Ляваль, вже зовсім не є прихильниками цього пляну. Зрештою і французький генеральний штаб має значно нижчу, але мабуть значно більше слушну, думку про боєву вартість червоної армії, ніж Еріо, Пієр Кот та інші спостерігачі, які були присутні на параді на Червоній площі в Москві. Думка про мілітарний союз із Росією, мало вабить провід французької армії. По думці французьких військових спеціялістів червона армія можливо буде дуже відважно боронитися, коли на неї нападатимуть, але вона є по словам одного великого фахівця „оборонча аж до смерти", і не має ніяких прикмет потрібних для наступу".

Далі автор висловлює думку, що Польща ніколи не згодилась би на перехід большевицького війська через її територію. Отже на те, щоби добитися до Німеччини, червона армія мусілаб спочатку здобути Польщу. По його думці треба уважати і на Фінляндію, яка намагалась би здобути Карелію, колиб московський уряд опинився у тяжкім становищі. А колиб Німеччина, Польща та Фінляндія виступили спільно проти Совітів, то це загрожувалоб поважними ускладненнями самій Франції. „Отже нема дива, що Ляваль затамовує охоту на користь союзу

з Совітами, а таємно сприяв приватним спробам досліднти можливости порозуміння з Німеччиною, при чім він міг наскрізь числити на підтримання Фляндена".

До рішучого бою між прихильниками та противниками франко-совітського союзу прийшло в початку грудня в Женеві. У цей бій московський уряд кинув всі свої сили — всі зусилля соціялістично-большевицького фронту в самій Франції, свої впливи на Малу Антанту, Туреччину та деякі балканські держави і нарешті загрозив змінити цілу дотеперішню політику супроти Франції та поробити заходи в напрямі порозуміння з Берліном. Не бажаючи палити за собою всі мости до порозуміння з Москвою та не маючи певности відносно ближчих плянів Німеччини, Ляваль мусів вибрати посередній шлях та підписати з Літвіновим у Женеві протокол з 5. грудня, який зобовязував Францію не підписувати ніяких умов з якоюсь державою, доки не буде підписаний східний пакт.

Остання сесія Союзу Народів ніяких конкретних здобутків Совітам не дала. Навідворот, римський пакт та голосування в Сарщині навіть охолодили далі франко-совітські відносини. Але не зважаючи на це Ляваль продовжує свої заходи, коли не в напрямі переведення східного пакту, то бодай у напрямі остаточного зясування неможливости примусити до нього Німеччину та Польщу.

Нервовість, яку зраджує московський уряд та його французькі прихильники в цій справі, дуже зрозуміла. Час працює не для них, політичні відносини розвиваються не в напрямі бажанім для них. Вплив Еріо, соціялістично-большевицького бльоку та інших прихильників Совітів у Франції тепер ще досить сильний для того, щоби в разі остаточного розбиття переговорів про східний пакт перевести в тій чи іншій формі якусь умову, коли не про франко-совітський воєнний союз, то бодай про якесь політичне співробітництво та фінансову поміч Франції для Москви. Та при затягненні цих переговорів, при дальшому ослабленні московської дурійки у Франції очевидно і ця можливість щезне.

Нервовість у Москві та москвофільських колах Франції збільшили поважно відвідини Ґерінґа в Польщі та голоси німецької преси з нагоди першої річниці німецько-польської умови з 26. січня 1934 р. При цій нагоді в москвофільській частині французької преси порушується знов неприхильне становище Польщі до східного пакту, німецько-польська солідарність у зовнішній політиці, становище Польщі в австрійському питанні, що відповідає інтересам Італії, а не Малої Антанти і т. д.

„Вказується також на польсько-японські договори в ціли спільного воєнного забезпечення проти Росії, які були затаєні від Франції та Союзу Народів". (Н. Цір. Цт. 28. 1. 35).

Зокрема „Тан" закидає Польщі, що вона узалежнює своє приступлення до східного пакту від згоди на це Німеччини та запитує обурено, чи Польща згодиться на дозброєння Німеччини без відповідних забезпечень у той час, коли німецька експанзія орієнтується знов сильніше на схід.

„Тан" зраджує, очевидно, нервовість, що не личить офіціозові. Коли Польща шукає забезпечення проти Москви навіть у Японії, то очевидно, що вона не може нічого мати проти німецької експанзії на схід.

Щодо східного пакту зокрема, то очевидно, що приступлення Німеччини до нього має залежати більше від приступлення Польщі, ніж навпаки. Бо чи має червона армія машерувати проти Німеччини в обороні Франції, і в однім і в другім випадку має вона переходити через Польщу. А що це могло би коштувати Польщу бодай втрату всіх українських земель, не підлягає найменшому сумнівові.

Зріст „панслявістичних" стремлінь у Москві, що виявився так яскраво при відвідинах чеських журналістів, показує дуже виразно, куди попрямує московська експанзія, коли східний пакт унеможливить франко-німецьке порозуміння та викличе новий політичний хаос в Европі.

Домагання москвофільської преси Франції, щоби Німеччина та Польща висловилися негайно і недвозначно в справі східного пакту, є тим більше дивне, щоби не сказати комічне, що по свідоцтву поважного швайцарського денника самі відповідальні провідники французької політики Флянден та Ляваль „зовсім не є прихильниками цього пляну". Не може бути, очевидно, і Італія прихильницею пляну, що відкриває шлях Москві для панслявістичної демагогії з межах Малої Антанти. Оскількиж Англія виступає взагалі в справах европейського суходолу, вважає вона слушно східний пакт менше шкідливим для себе ніж конкретні воєнні зобовязання Франції супроти московського уряду. Але поспішати з вияснениям справи східного пакту англійський уряд має також мало причин, як і найбільше рішучі противники цього пакту.

При таких обставинах остаточна відповідь Німеччини чи Польщі в справі східного пакту в близькому часі булаб великою несподіванкою Але можна мати сумнів і відносно того, чи матиме це підприємство Москви спрямоване проти Европи в часі весняної сесії Союзу Народів більше спритливі умовини для його переведення ніж тепер.

М. Данько.

Господарство і політика.

Промова пос. З. Пеленського, виголошена 29. січня 1935 р. в буджевовій комісії сойму при дебаті над прелімінарем буджету міністерства скарбу.

Живемо у часах, коли держава старається наложити руку на ціле суспільне життя і цю руку особливо дімаюче відчуває громадянство у господарській ділянці. Нині держава найбільший промисловець-фабрикант, нині держава найбільший диспонент кредитів, себто **банкир**. Міністерство скарбу одною рукою може видавати гроші, йому підлягають державні банки, що орудують найбільшим капіталом, другою рукою стягає всесильно податки від громадян.

ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ УКРАЇНЦІ НЕ ІСТНУЮТЬ.

П. референт поділив також в цей спосіб реферат, зупинюючись наперед над діяльністю міністерства скарбу, як кредитором-банкиром, а потім, як апаратом, що стягає податки. Референт підкреслює, що в банках, які стоять під безпосереднім впливом уряду себто Банк Господарства Краєвого, Державний Рільний Банк, Почтова Каса Ощадности та всякі комунальні каси, виказують в мин. році великий зріст ощадностей. Найменший зріст ощадностей видно в кредитових кооперативах. Про вище згадані банки нам українцям не приходиться говорити. Ці банки, в яких основи положено державний гріш, себто гріш податників, серед яких є мілiони українців, **не признають істнування українців**. Ці банки вичеркнули зі своєї діяльности українські господарські інституції. Скільки разів чуємо про ріжні акції цих банків, та не можемо ні разу почути, щоб вони своєю діяльністю обхоплювали й українське зорганізоване господарське життя, чи то на полі хліборобства, ремесла, промислу чи чого іншого. Українці мають лише платити податки!

КОМУНАЛЬНІ КАСИ.

Особливу увагу привязує міністерство скарбу до розбудови комунальних кас. Мають вони повстати незабаром і на східно-галицькій території в ново-зорганізованих волостях. До цих майбутніх комунальних волосних кас ставимося дуже скептично. Знаємо історію комунальних кас на північно-західних українських землях. Знаємо ті всі містерії і з тими волосними комунальними касами. Знає теж пан міністер, скільки було клопоту. Комунальні волосні каси не розвяжуть питання дрібного кредиту. Знаємо, в чиїх руках будуть вони находитися, бо знаємо, як переведено вибори до самоуправних тіл на наших землях. Довіря до цих людей населення не буде мати, а кредитово-ощадистева акція мусить мати за підставу ніщо інше як довіря. Питання дрібного кредиту можуть розвязати лише кредитові кооперативи, збудовані на засадах кооперативних ідей, на спільнім довірю членів. Кредитові кооперативи на засадах Райфайзена здали іспит в цілому світі. І такі організації треба підтримувати. Вони сповнили би своє велике завдання підтримування населення, що потрібує дрібного кредиту. Щож діється? Комун. каси дістають всякі можливі привілеї і в цей спосіб мають стягнути до себе капітали. Розуміємо інтенцію міністерства скарбу. Через комунальні волосні каси, через повітові і їх Центральний Союз у Варшаві, матиме міністерство скарбу нові капітали, якими зможе відповідно диспонувати. Отже що тут говорити про організацію дрібного кредиту для широкого загалу населення? Ці каси цього напевне не зроблять. Не хочу бути злим пророком, але недовгий час докаже, як не треба було вводити штучних новотворів, що на нього громадянство не матиме впливу, а краще було лишитись при кооперативній кредитовій організації. Ми будемо розбудовувати дальше українську кредитову кооперацію і одного лише собі бажаємо, щоб не стрічати в цій праці перепон, бо віримо, що лише в цей спосіб зможемо зорганізувати здоровий дрібний кредит.

ВІДДОВЖЕННЯ ХЛІБОРОБІВ.

Закони про віддовження хліборобства привітав загал хліборобів. Одно можна сказати, чи не прийшли вони дещо запізно. Український Клюб у своїх внесках ще з самого початку цієї каденції взивав уряд до переведення віддовження хліборобів. Цих наших внесків соймова більшість не приняла. Тепер прийшов з цією справою уряд і останній закон з 24. жовтня 1934 р. про віддовження накладає на фінансові установи примус конверсії рільничих довгів з 1. грудня 1934 р. Однак виконуюче розпорядження міністерства скарбу появилось щойно 22. грудня 1934 р., а по нинішній день нема інструкції Акцептаційного Банку. В той спосіб фінансові установи не можуть переводити конверсій, а з другого боку хлібороби згідно з законом не прольонґують своїх векслів і через те витворюється прогалина, яка ці установи ставить в дуже важке фінансове положення. Треба доконче, щоб міністерство скарбу видало відповідні розпорядження і щоб Акцептаційний Банк уможливив працю згаданих установ.

Досі „Українська Щадниця" в Перемишлі, відома стара інституція, була все нарівні трактована з Галицькою Касою Ощадности. Діялося це при видаванні всіх законів і розпоряджень міністерства скарбу. Є для нас незрозумілою річчю, чому в деяких законах про кредитові пільги для рільників і в останнім законі про Комунальні Каси Ощадности потрактовано Українську Щадницю інакше, як Галицьку

Мін. Гірота не допустить до війни Японії з СССР.

ТОКІО, 31. 1. ПАТ. Аґенція Renго повідомляє: Міністер закордонних справ Гірота відповів членові партії Сейкаї у справі японсько-большевицьких взаємин, що японський уряд не підпише з СССР договору про ненапад з деяких оглядів. Зате Японія пропонує, щоби створити прикордонні здемілітаризовані смуги для вдержання миру на Далекому Сході. Міністр заявив, що большевицький уряд в останнім часі вибудував твердині недалеко японського кордону. Вкінці міністр підкреслив, що не вірить у війну Японії з СССР, в кожному випадку до війни не дійде до того часу, доки є міністром.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА ФОРМІСА.

ВБИВНИКИ СПРЯТАЛИ ТАКОЖ СВОЮ СПІЛЬНИЧКУ.

У звязку з вбивством Форміса, чехословацька влада загострила контролю руху на німецькій границі. Крім того ведеться дальше слідство в справі тайної радіостації в Загоржі. Хотять м. ін. викрити всіх спільників Форміса.

На основі зізнань кількох свідків, що були оподалік місця злочину, спільничка вбивників Едита Кербах (не Карльсбах, як спершу подано) не перейшла чехословацької границі. На їхню думку Мілер і Шуберт підчас своєї втечі залом вбили її. В готелі Загоржі Едита Кербах була ранена, мабуть від револьверового стрілу Форміса. Свідчать про це сліди крови на снігу, що вели до авта, яке на них чекало. Їала з тяжко раненою жінкою була для спільників дуже не на руку і щоби її не лишати живою на чехословацькому терені, кинули її мабуть в ріку.

Поліція арештувала кельнера готелю Загоржі. Флігера, під замітом співділання з вбивниками. Підозрілим являється факт, що Флігер, який був свідком цілої події, повідомив власника готелю щойно 9 годин після вбивства. Тоді вбивники були вже в Німеччині.

Одночасно в цілій Чехії шукають тепер за здогадними спільниками вбивників. Навіть в Оломунці переслухано багато німецьких емігрантів, але покищо не стверджено нічого нового.

—o—

Касу Ощадности у Львові. Вважаємо річю конечною перевести як найскоршу новелізацію тих законів.

ЕКЗЕКУТОР ІДЕ!

Пан референт звернув увагу, що спосіб екзекування податків мусить підлягти зміні. Попередні промовці в дуже яскравих словах представили діяльність екзекуторів головно їх безоглядність супроти селян. Говорили це представники польських селян з центральних і західних воєвідств і з їх слів вичулося щире обурення проти знущання над селянами-податниками. Мої панове, це говорили польські посли про польські села, а що доперва маємо ми сказати про екзекуторів на українських селах, у тих закутинах Волині, Полісся чи якого галицького села! Слово „екзекутор іде“ викликує панічний страх в селі. Чи чули ви той плач і лемент, коли екзекутор забирає селянинові з його обістя останню корову, живительку родини. Цей лемент у селі такий сам, як (може хто з панів мав нагоду чути), коли надходить повінь і люди заводять та плачуть, бо знають, що не мають сили опертися розбурханим хвилям води. Це ніяке перебільшення. Так як і попередні промовці казали, що нема слів на змалювання цих картин, так і мені їх не стає. Для екзекутора не істнують ніякі приписи. Він не признає законів, які забороняють йому брати те, що конечне для життя родини чи дальшого ведення варстату праці. Це стверджуємо нині всі однозгідно. Реформа екзекування податків конечна. Здається, що всі ми в цій комісії у цій справі згідні. Українське село, український громадянин ремісник, купець і промисловець — взивають помочі!

ВИМІР ПОДАТКІВ.

Що податок мусить бути заплачений, знає кожний, та головно селянин. В першу теж чергу український селянин є найліпшим платником податків. Він відмовляє собі всього, щоби лише заплатити податок. Не купить собі і дитині чобіт, не доїдає, щоби лише мати спокій з податками, а коли їх на час не платить, то лише тому, що дійсно їх заплатити не може. Український селянин, то не спекулянт, то рівнож не власник великих посілостей, про котрих ми нині тут чули, що залягають з міліонами податків, що вміли в слушний час затягати величезні кредити і не знати, де ці гроші поділи, а тепер мають і полекші у сплатах довгів і безмежні податкові залеглости. До них екзекуторові тяжко дібратися. Вони все знайдуть поміч. Великий земельний власник, фабрикант чи купець уміє і має спромогу не лише оборонитись перед надмірними податками, але вміє і дуже часто виказати своїми книгами, як це ми нині на комісії чули, що його підприємство чи господарство є дефіцитове. В той сам час і в тій самій місцевості селянин не може ніяк оборонитись від наложених на нього податків, хоча всі знають, що його господарство дефіцитове, що він живе лише тому, що недоїдає і не одягається. Великий платник вміє використати всі правні приписи, малий податник не має змоги зробити це.

ЧИ ПОСЛУХАЮТЬ?

Нинішня ранішня преса принесла відомість, що пан міністр скарбу видав дуже строгий обіжник, в якім наказує підчиненим урядовцям вимірювати податки не на підставі довільної оцінки, але на підставі фактичних матеріялів. Пан міністр в цьому обіжнику грозить урядовцям, що коли вони не будуть виконувати точно доручень, будуть звільнені з посад. Я є переконаний, що цей обіжник є вже від кількох днів у руках скарбових урядовців, рівнож я певний, що й передше пан міністр видавав не менше рішучі розпорядження, та що з того: скарбові урядовці не все хотять їх виконувати.

Я міг би навести безчисленну скількість фактів способу вимірювання податків, одначе не хочу замучувати панів. Ось приклади, як скарбові уряди уміють застосувати до українських селян податок про нерухомости і льокалі. Селяни хлібороби, що у вільних хвилинах від праці на ріллі займаються веденням якогонебудь ремесла — коваль, кравець чи швець — змушені не лише викупльовувати патенти чи промислові карти, але й платити податок від нерухомости і льокалю. Не помагають рекурси і відклики, податок виекзеквовується. У мене в руках ціла гора фактів з львівського, жовківського, тернопільського повітів, з Волині, з Полісся, одним словом зі всіх українських територій. У мене в руках факт з кооперативою „Згода“ у селі Вертелці пов. Зборів, котра винаймила від сел. Івана Деца домівку, за яку платила чинш 24 зол. річно. У мене оригінальне упімнення зборівського скарбового уряду до Івана Деца на заплату 56 зол. 22 сот. Це податок від нерухомостей, комунальний і т. д. Другий подібний випадок: селянин Антін Стефанів відступив для читальні в селі Кутище пов. Броди безплатно свою хату, в котрій і сам мешкає, на недільні сходини членів читальні „Просвіти“. Йому виміряли податок 18 зол.

ЗАКОНИ НЕ ДЛЯ ВСІХ.

А тепер хотів би я сказати кілька слів про дохрдовий податок, про факти з останніх двох днів, про які я мав нагоду довідатись у Львові. Закон каже, що кооперативи є вільні від промислового і доходового податку з оборотів зі своїми членами. Цього закону не признають львівські скарбові уряди. Кооператива „Єдність“ в Підберізцях львівського повіту виказує, що мала торгу з нечленами тільки чверть проценту, а всеж скарбовий уряд на підставі минулорічного обороту розпочав екзекуційні кроки проти згаданої кооперативи. Не помогли ніякі вияснення управи. Коли в цій справі інтервеніював у скарбовому уряді урядовець РСУК і вказав на приписи закону та на виразні розпорядження в цій справі міністра скарбу з 11. січня ц. р., то дотичний урядовець відповів, що **не може виконувати обіжника міністерства, який є виразно незгідний зі законом.** Мої панове, мені здається, що це досить вимовний факт. Рівнож стрінула з доходовим податком не менше дивна історія кооперативу „Суспільний Промисл“, яка веде фабрику цикорії і солодової кави. Ця кооператива виказала в білянсі за 1933 р. 6.646 зол., в тім обороту з членами 5.645 зол. отже до оподаткування приходило 999 зол., значить згідно з законом кооператива має бути цілком вільна від податку. Та що з того! Скарбовий уряд дочисляє до білянсу амортизаційний фонд в сумі 3.590 зол. і визначує доходовий податок від 10.750 зол. в сумі 605 зол., крізового 213 зол. разом 818 зол. При інтервенції сказали: „рекурсуйте“. Це другий факт і то з учорашнього дня. Львівський уряд скарбовий, а також і інші скарбові уряди в Галичині завели практику, що жадають доставлення торговельних книг до скарбового уряду для перевірки. Це виразно противиться і кооперативному законові, як рівнож новій податковій ординації, яка наказує, що контроля книг має відбутись в домівці підприємства. Знову один факт: Кооперативу „Зоря“ у Львові на Богданівці візвав скарбовий уряд до зголошення з книгами на означену годину, прийшов управитель, приніс з собою цілу гору книг, бракувало одної підручної книжки і скінчилось на тім, що уряд не признав книговодство за правильно ведене та визначив податок на підставі свого „узнання“. Такі практики скликування кооператив з книжками водяться по цілому краю, і не дай Боже, щоб не було якої книжки чи квитка, якого забажає скарбовий урядник! Українські кооперативи є знані зі свого доброго ведення книговодства і придержування точних термінів платности податку. Насувається питання, чи таке трактування українських кооператив при вимірюванні податків не має бути новим ударом для української кооперації. Тих ударів ми мали досить в мин. рсці.

ПОЛІТИЧНІ МОТИВИ.

Пан міністр скарбу може бути певний, що українці в Польщі будуть довго памятати, що він підписав декрет про розєднання української одноцілої кооперації. В той час, коли уважається за конечне усуцільнення польської кооперації для її справнішого ведення, в той час, коли ми чули від міністра рільництва, як рівнож і від інших державних мужів про вагу кооперації, головно для дрібного хлібороба, коли польські державні мужі бачать, що обєднання польської кооперації дасть їй успіх, в той сам час розшматовується українську кооперацію, яка досі працювала під єдиним проводом Ревізійного Союзу Українських Кооператив.

Від Ревізійного Союзу Українських Кооператив відділено північно-західні землі, відділено рівнож і Лемківщину. РСУК зорганізував на північно-західних землях своєю працею півтисячки кооператив і здобув довіря населення, котре в кооперативах бачило одинокий засіб, яким могло поліпшити свою долю. Відірвано від РСУК і лемківські кооперативи, які від десяток літ були його членами. Не сталося це з господарських причин. Сталося це виключно з **політичних** мотивів. І я переконаний, що пан міністр як економіст, рівнож розуміє вагу одноцілого ведення кооперативної організації, але щодо української кооперації взяли верх в нього політичні мотиви. Я був недавно на одних зборах на Волині і чув слова селянина волиняка, що відділення волинської кооперації від РСУК це так само, якби батькам забрали вже підростаючу дитину, що від неї незабаром надіялися помочі. Ми надіялись, казав волиняк, розбудувати під проводом РСУК так нашу кооперацію, що стане нам в помочі в цих тяжких часах. Волинські селяни, що з повним довірям відносились до праці Ревізійного Союзу, до його ревізорів, котрі вкладали свою душу у це господарське діло, тепер стали безрадні і питають, хто нас поведе. Мої панове, на місце Ревізійного Союзу має прийти якийсь утраквістичний новотвір. Чи ви не здаєте собі справи, що живемо в часах розвою національної свідомости, чи думаєте, що в теперішній час іде український селянин до цих утраквістичних „районівок“ організованих урядовими чинниками, чи думаєте, що стане добровільно членом, вплатить уділ? До тих „районівок“ підуть ті, що будуть змушені, або будуть бачити в них свій особистий інтерес. Загал населення не піде. Даремні запевнювання самозванчих провідників Волині. Селянин має про них свою вироблену думку, бо знає добре про господарку тих кооператив.

Закладайте ці штучні кооперативні новотвори. Одно певне, що кооперація це твір, що росте на здоровому ґрунті. Лише здорова кооперація може правильно і хосенно розвиватися. Штучна не принесе нікому користи і тому ми певні, що повториться історія з тими кооперативами, до яких уряд мусить доплачувати міліони, а цих панів, що думають, що розбиваючи українську господарську організацію, бють в національну свідомість, можна запевнити, що північно-західні українські землі і Лемківщина вже такі національно свідомі, що і це їм не зашкодить!

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Злучені Держави святкували 53-літні роковини уродин през. Рузвельта і 25-ліття його політичної праці.

— Посол Екгардт написав до прем. Ґембеша листа, що зрікається представництва Мадярщини в Лізі Націй.

— Канцлер Гітлер призначив д-ра Шахта міністром господарки Німеччини після димісії мін. Шмідта.

— З нагоди других роковин перебрання влади канцлер Гітлер видав проклямацію до німецького народу заявляючи, що вже тепер здійснив 2/3 своєї програми. Всі будівлі були прикрашені прапорами.

— У Відні націонал-соціялісти намагались улаштити вуличні демонстрації з нагоди захоплення влади націонал-соціялістами у Німеччині.

Наші абстинентські питання й змагання.

(З нагоди минулих ювилеїв тверезости.)

(Продовження).

Не менше шкодять і побічні речовини, що витворюються додатково в часі курення, а саме дим, який нищить наші легені та крім цього двоокис вугля, амоняк, гліцерина, ба навіть сліди пруської кислини, які затроюють нашу кров та сильно шкодять переміні матерії. Особливо шкодить курення тютюну, ба навіть перебування в закурених помешканнях, доростаючій молоді, бо спинює правильний розріст легенів, ослаблює їх і тим спричиняє нахил до грудних хоріб. Ці всі наслідки спричинює вже поміркований курення тютюну; надмірне курення є просто вбивче для нашого організму.

Всі ці вислідн дослідів згаданих учених над впливом алькогольних напитків і курення тютюну на людське здоровля, провірюють учені дослідники без упину по всіх наукових хемічних і фізіольогічних робітнях та клініках і шпиталях по нинішний день, а всі ті досліди тільки потверджують шкідливість згаданих речовин для нашого організму і ця правда закріплена вже давно у всіх справді наукових підручниках хемії, фізіольогії і гігієни. Оттак стриманість від уживання алькоголю й нікотини стає важливим питанням гігієни людини й народу. Тимто й не дивно, що з кінцем минулого століття у всіх культурних краях залунало голосне гасло: „Геть з алькогольними напитками, геть з тютюном, цими отрутами, що нищать здоровля й майно людини й народу!“

Це гасло піднесли дотеперішні й численні новозасновані абстинентські товариства та всесвітні союзи цих товариств, що послідовно змагають до цілковитої заборони виробу алькогольних напитків і тютюну. Це гасло прогомоніло у нас могутньо на першому освітньо-економічному конгресі товариства „Просвіта“ у Львові 1909 р., це гасло полишили нам у заповіті основники нашого першого українського абстинентського товариства „Відродження“, заснованого в тому самому 1909 р.; це гасло зєднює всіх абстинентів цілого світу до праці й боротьби за здоровля і щастя всіх тепер живучих людей і всіх майбутніх поколінь.

Наше товариство „Відродження“ під проводом свого першого голови, заслуженого діяча й письменника, Андрія Чайківського й його співробітників Ю. Балицького, О. Гарасевича й ін., з жаром працює для поширення абстинентських ідей посеред нашої суспільности й при кінці своєї пятилітньої діяльности, в 1914 р. воно мало вже 6 філій та 50 гуртків, що обєднували понад 1000 діяльних членів, уладило було ряд абстинентських курсів та викладів, розгорнуло живу абстинентську пропаґанду по всіх тодішніх українських часописах, які дуже щиро підтримували діяльність нашого товариства, а вкінці заснувало у Львові абстинентську чайню й молочарню та споживчу крамницю, з яких доходи мали йти на поширення діяльности „Відродження“. На жаль, ненадійно вибухає світова війна, яка відразу припинює діяльність усіх наших українських товариств і установ, а між ними й нашого Товариства.

Спроби відновити діяльність нашого Товариства після війни, 1920 р. не дали бажаного висліду. Щойно 5 літ пізніше рогатинська філія „Відродження“ розвиває живу діяльність, завдяки завзятим діячам на полі тверезости тодішньому директорові рогатинської української гімназії, Миколі Чайківському та професорам тієї школи Юліянові Каменецькому, Теодорові Ковальському та їх товаришам. Рогатинська філія згуртовує сотні нових членів Товариства, уладжує багато курсів, викладів, протиалькогольних віч і плебісцитів, засновує 3 нові філії та „Союз Протиалькогольних Гуртків Молоді“, а вкінці видає перший український абстинентський часопис „Ми Молоді“, та 14 книжечок протиалькогольного й протинікотинного змісту. Незвичайний розвиток діяльности рогатинської філії, що поширюється на ввесь край примушує вкінці наше Товариство керму й організацію тієї діяльности перенести до Львова, що й зроблено з кінцем 1929 р. Тут під проводом голови Товариства д-ра Софії Парфанович та при співпраці секретарів, маґістрів М. Хомяка й І. Костюка, скарбників д-ра Володимири Крушельницької й дир. П. Чубатого, фінансового референта дир. Пилипа Волчука, а також проф. Ю. Каменецького, дир. Герасимовича й інших членів Головної Ради, наше Товариство „Відродження“ розвиває широку діяльність, якої вислідом є дотепер: 27 філій, 135 кружків і 21 гуртків молоді, що всі обєднували понад 6.000 діяльних членів Товариства. На жаль, влада розвязала всі наші філії на Волині, а було їх там 5 та одну філію в Галичині, закидуючи їм протидержавну діяльність. Це розуміється дуже утруднює нам працю в дотичних околицях, хоч не може цілком знищити нашої відродженецької діяльности.

Наше „Відродження“ має статут признаний і потверджений державною владою й на основі цього статуту має право й обовязок поширювати свою діяльність у границях цілої польської держави й тимто де нема філії нашого Товариства, там кожний має право бути безпосереднім членом нашого головного Товариства у Львові, передплачувати наш часопис та мати й читати наші видання, які прецінь усі виходять за дозволом влади. А колиб і цьому хтось робив безправно якісь перешкоди, то вже рішуче нема такої сили, щоби примусила когось пити алькогольні напитки й курити тютюн. Ніхто також не всилі заборонити освідомлювати інших про те, що наукові досліди виказали шкідливість пиття алькоголю й курення тютюну. Такої протиалькогольної й протинікотинної діяльности ніхто нікому не може заборонити; навпаки, така діяльність є святим обовязком всіх свідомих і культурних людей загалом, а українців зокрема!

Зразковими такими відродженецькими діячами є наші браття на Волині, які позбавлені своїх відроджен. організацій, не покидають нашого Т-ва та поширюють наші ідеї, хоч зустрічаються з неймовірними трудноцами. Честь їм за це й щира дяка, не лиш від нашого Т-ва, але й від усіх тих, що бажають уздоровлення нашого українського народу й цілої людськости.

Крім цього наше Т-во в останніх 4-х роках уладило, у Львові й у цілому краю, низку абстинентських курсів, відчитів і викладів, видає часопис „Відродження“, видало нових 11 книжечок ріжнородного абстинентського змісту в такому накладі, що кожного року виходить в світ пересічно 100 тисяч примірників наших видань, вкінці уладило підручну бібліотеку з найліпших абстинентських підручників в чужих мовах, відповідну руховy виставу, у Львові й по інших місцевостях Галичини, а тепер саме заходиться створити український абстинентський музей, в якому булиб збережені на вічні часи всі предмети, які стоять у звязку з розвитком протиалькогольної й протинікотинної діяльности на всіх українських землях.

Д-р Іван Раковський.

(Далі буде).

Ширіть наш часопис!

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 14

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

В літі 1892 р. просили мене також до участи у вічу, яке влаштували у Станиславові прихильники „нової ери“. Я приймив реферат з економічних справах, що мав бути виголошений як перший. Та аранжери в останній хвилині переставили денний порядок і поклали на перше місце політичний реферат д-ра Костя Левицького, приготовлений в новоерськім дусі, лякаючись очевидно, що я на сам початок віча відповідним поставленням живих господарських справ зєднаю собі нарід, а відтак при політичній дискусії виступлю проти нової ери, чого аранжери віча незвичайно боялися. З тої самої причини не хотіли вони допустити по рефераті Костя Левицького до дискусії, в якій хотіли забрати голос прибувші на віче радикали Михайло Павлик та Ілярій Герасимович. Я виступив сильно проти такого обмеження свободи слова. Одначе мене перекричали новоеристи, які були тоді в Станиславові сильно заступлені. Я реферував відтак дуже неохотно. Мій економічний реферат поміщений відтак у „Ділі“, ч. 143 з 1892 р. З того віча виніс я погане враження. Було це зрештою одиноке віче на провінції, яке удалося прихильникам нової ери.

XXIX. ПОЧАТКИ ЛІКВІДАЦІЇ „НОВОЇ ЕРИ“. НОВИЙ КУРС. ПРОТИАКЦІЯ В КРАЮ, ЗОКРЕМА У СТРИЙЩИНІ.

А тимчасом для нової ери розпочався час ліквідації. Уряд не дотримував своїх приречень щодо зміни системи в краю, надії, які робили людям аранжери нової ери, не сповнялися.

Показалося це вже при виборах до державної ради 1891 р., при яких повторилися давні зловживання і насильства; таксамо робила всякі насильства польська адміністрація, і то при кожній нагоді. Нарід відчував, що поляки йдуть щораз сильніше і нагальніше.

Режім Баденія визначався щораз більшою брутальністю. В 1891 р. відозвався він у Калуші до духовенства, що прийшло його витати, цими словами: **„Spodziewajcie się mojej pomocy pod dwoma warunkami: jeżeli będziecie wierni panującej dynastji nie tylko gębą, ale i czynem i jeżeli przestaniecie starać się uczyć rozumu drugą, starszą narodowość polską“.**

На ті слова не важився ніхто відповісти, зрештою депутація складалася з самих майже москвофілів. Так промовляв і так поступав Бадені, а мав він до того владу й силу. Русини були віддані йому зовсім на ласку й неласку.

Вже на першій сесії нововибраного парляменту назвав міністер президент Тафе руську справу **„eine Hausfrage“**, що руські посли приймили без протесту. Та зрештою їх становище було дуже неясне і невиразне. Романчук заповів супроти уряду прихильно вичікуюче становище, доки він не сповнить руських домагань, а передусім не змінить системи в адміністрації. Одначе ця система тревала дальше, і поляки кріпшали з кожним днем при помочі залізної руки Баденія.

Це викликало в краю сильне і загальне невдоволення. Проти парляментарної репрезентації піднялися москвофіли, радикали і значніша частина народовців, особливо люди незалежні і молодь. Розпочалися демонстрації і маніфестації в усьому краю. Вже на перших, по новій ері, вечерницях Шевченка у Львові в 1891 р. піднялася демонстрація проти нової ери, проти реакціонерства і клерикалізму, що їх вона несла за собою. Заборонено відспівати „Івана Гуса“ — як казали — на інтервенцію митрополита. Коли та точка прийшла на денний порядок, а її випустили, піднялися в салі, особливо на ґалерії, голосні оклики: „Співати Гуса!“ Ті оклики ледви можна було втихомирити. З Тернополя прислала на ці вечерниці молодь таку телеграму: „Слава вам, що память Тараса згадали, в шкаплір і коронку Кобзаря прибрали..“ Телеграми не відчитано, одначе молодь на салі довідалася, що така телеграма прийшла і підняла авантуру, домагаючись її прочитання. Вечерниці можна було лише з трудом докінчити.

(Далі буде.)

Комуністи проти комуністів.

Що пишуть про відносини в СССР комуністичні журналісти

У виданні з 10. січня ц. р. нюйорського вечірнього щоденника „Ню Йорк Повст" пише **Б. З. Ґольдберґ** про свої враження з недавнього побуту в Совітському Союзі.

У звязку з недавніми подіями з приводу убиття Сергія Кірова в Ленінграді Ґольдберґ каже, що проти Сталіна є „старі", „старорежімники", ті, що жалують за старим ладом, бо втратили свої маєтки і ту дрібку волі, що її мали за царів. Але піддержують Сталіна, говорить він, армія, молодь і бідні селяни, яким тепер краще живеться, ніж за давніх часів.

Хто він такий?

Він кореспондент жидівського щоденника „Туґ" (День) з Ню Йорку, зовсім не большевицького. Одначе вернувшись недавно з подорожі по Совітськім Союзі, став хвалити большевицьку владу.

Наприклад писав він недавно у щоденнику „Туґ", що на Совітській Україні був голод і люди вимирали масово, але це тому, що... вони не хотіли працювати. Значить: признав, що була голоднеча, але не розумів ситуації, або безкритично стає в обороні большевицької влади.

Писав він теж, що їхав з Москви до Біро-Біджану, жидівської кольонії у Східній Сибірі аж під Манджу-Ко, 8 днів, що там є вже 16.000 жидівських кольоністів, жидівська влада і таке інше.

На це відповів йому також **жид, молодий соціяліст**, у жидівськім соціялістичнім щоденнику „Форвертс" в Ню Йорку, листом до редакції, в якім писав таке:

„І я був у Совітах. Як жид-соціяліст поїхав я до Біро-Біджану оглянути нову жидівську совітську республику. Був там не коротко, як Б. З. Ґольдберґ, але півтора року. Ґольдберґ каже, що їхав 8 днів з Москви до Біро-Біджану. Може, бо він їхав з туристами. Але я їхав чотири тижні. Поїзди такі нещасні і брудні, що люди воші із себе збирали і кидали. Він каже, що в Біро-Біджані є 16.000 жидів. Хіба він ходив і кожного числив, бо там не знають, кілько їх є, а є далеко менше. Люди звідти втікають. Тамошня жидівська влада обходиться з жидами, як з худобою. Краще булоб, щоб не була жидівська, то більше по людяному трактувала би їх".

Це показує на вартість писань Б. З. Ґольдберга, як у ґазеті „Туґ", так і в „Ню Йорк Повст"

*

Вже краще знає відносини у Совітах комуніст, бувший радник большевицької амбасади в Парижі, **Григорій Бесідовський**, також жид, родом з Полтавщини. Він у париськім російськім часописі розкриває заслону останніх подій у Ленінграді й Москві і каже, що проти Сталіна бунтується саме совітська молодь. Молодь, каже Бесідовський, завсіди бунтується проти неволі і стає в обороні переслідуваних. Молодь шукає своїх ідеалів у тій боротьбі і вибирає собі як духових лідерів не урядовців, але переслідуваних.

Фіґури Троцького й інших противників Сталіна, каже він, притягають до себе увагу совітської молоді Він пригадує, що Троцький у своїм бюлетені, що його видає тепер у Швайцарії, на 6 тижнів перед зглядженням із світу Кірова власне найрізкіше критикував Кірова як виновника теперішнього режіму в Совітськім Союзі.

Троцький писав:

„Вся мерзота того режіму може бути висловлена в одній фразі — від Леніна до Кірова".

Той бюлетень Троцького, каже Бесідовський, попадає до Совітського Союзу ріжними шляхами, а між іншим і до ОҐПУ (Чеки), де його читають чекісти.

Про Леоніда Ніколаєва, що вбив Кірова, каже Бесідовський таке:

„Я певен, що влада Сталіна не подасть фотографії Ніколаєва, тому що він дуже добре відомий всім агентам совітської влади за кордоном. Він мав не 30, але 35 літ. Він з болгарського роду і працював в ОҐПУ не лише в Совітському Союзі, але й за кордоном, головно під проводом д-ра Ґольденштайна, великого у свій час представника ОҐПУ в Европі. Само собою, за кордоном Ніколаєв не працював під своїм іменем. Вернувшись у Ленінград, Ніколаєв був безпосередньо звязаний з начальником тамошнього ОҐПУ, Медведем, нині жорстоко покараним. Ніколаєв був дуже рішучою і палкою людиною і тому пристав до молоді, якої бунт представляє небезпеку для совітської влади. Ті молоді люди можуть дати технічних виконавців для терористичних актів".

І таксамо як убили Кірова, каже Бесідовський, можуть убити також Сталіна.

Далі Бесідовський каже, що розстріляний у Києві **М. Лебединець** — це не еміґрант, але бувший голова верховного суду Радянської України, колишній ґенеральний консул Совітів у Варшаві, перший комісар судів у 1919 році. Знову розстріляний у Москві **Ейсмонд** був ще в 1930 році совітським комісарем внутрішніх справ і високим урядовцем ОҐПУ та приятелем Зіновєва. Арештований у Москві нібито еміґрант з Фінляндії, **Володимир Толмачов, це теж** бувший совітський комісар внутрішніх справ.

Про Григорія Зіновєва і Леона Каменєва каже Бесідовський, що вони були непричасні до змови Ніколаєва. Вони навіть неспосібні до того, бо то боягузи, що виявили свій острах ще перед самим большевицьким переворотом.

*

Розкриття Бесідовського показують, що в Совітах назріває **революція проти теперішньої диктатури Сталіна** і що вона коріниться й росте саме серед молоді, тієї нової ґенерації, що її большевицькі лідери вважали найбільшою підпорою і надією свого режіму.

Молодь завсіди змагала і боролась за волю та проти всякої неволі, хочби й большевицької. Коли комуністи розстрілюють комуністів, коли вязнять і заковують у кайдани большевицьких діячів, то молодь безперечно стане не на боці уряду, але переслідуваних.

Молодь може не тямити царських часів, але це ще не значить, що вона стане величати нову неволю і розстріли своїх лідерів, тих, що недавно співали в революційній пісні:

Цвет Расеї ідьот,
Кандалами звеніт.

А тепер можуть змінити на:

Цвет Саветов ідьот,
Кандалами звеніт.

Себто:

Цвіт Совітів іде,
Кайданами дзвонить.

Еміґраційні справи.

ПОСЕЛЕНЦІ ДО ПАРАҐВАЮ.

В білостоцькому й поліському воєвідстві поширюють серед селян російський часопис п. з „Параґвай". Виходить він у Парижі заходом російських еміґрантів та заохочує до їзди в Параґвай на кольонію, якою управляють еміґранти, прихильники царської Росії. Звертається увагу, що умовини переїзду до Параґваю є інші для мешканців Франції, а інші для мешканців Польщі. Тому треба раньше добре поінформуватися про ці умовини.

ВАЖНЕ ДЛЯ ОСІБ, ЩО ХОТЯТЬ ЕМІҐРУВАТИ

Часто трапляються, що люди, хотячи еміґрувати в зарібкових цілях, приїжджають по інформації до самої Варшави і марно витрачують гроші на дорогу. У всіх таких справах треба устно або письменно звертатися на адресу: Львів, Еміґраційний Дім, вул. Вишневецьких 4.

ЕМІҐРАЦІЯ ХЛІБОРОБІВ ДО АРҐЕНТИНИ

Хліборобські родині, що мають готівку 2.200 зол. та на оплату дороги, можуть їхати до Арґентини і самостійно ґаздувати. Хліборобські родині, що удаються на поселення, користають з полекш у переїзді до Буенос Айрес і платять за дорогу 667 зол. 50 сот. від особи від 10 років, діти від 1—5 років платять 1/4, а від 5—10 платять 1/2 корабельної карти. Арґентинська віза коштує 43 зол. 70 сот. від особи від 15 років.

Кожна особа від 15 років має мати теж чек на 30 песо (101 зол. 50 сот.). Чек той зверне дирекція іміґрації в Буенос Айрес еміґрантові, оскільки предложить доказ, що поселився на ролі. Самотні особи можуть дістати візи на основі показової суми 2.300 зол.

СКІЛЬКИ ЛЮДЕЙ ВИЇХАЛО В 1934. Р.?

При помочі Е. С. виїхало до Південної Америки 5489, до Північної 3.203, а до Франції й Бельгії 2175 осіб. Загалом виїхало 10.907 осіб, не вчислюючи жидів, що поїхали до Палестини.

НАЙБЛИЖЧИЙ ТРАНСПОРТ.

Найближчий транспорт до Зл. Держав Півн. Америки відїде з Варшави 4. лютого, а з Ґдині відпливе 8. лютого.

„Тарас Бульба" на німецькій сцені.

Маємо перед собою два німецькі часописи, що дають справоздання з премієри опери „Тарас Бульба", молодого німецького композитора Ернста Ріхтера, виставленої у міському театрі в Штетіні.

„Берлінер Таґеблят" з 29. січня пише: „Ернст Ріхтер має театральний хист. Це видко по виборі сюжету... Сюжет накреслений Гоголем в епічній ширині мусів захопити сучасного молодого музику... Смерть синів, яка у Гоголя стає засобом, щоб розпалити завзяття Бульби аж до божевільної очайдушности, стає в автора лібретта, Йоганнеса Кемпфе, метою. З траґедії героя, що бореться за визволення народу, маємо індивідуальну траґедію батька. Бульба не гине в бою, а від духової боротьби. Козаки, що спочатку були рушійною силою, переміняються у хор.

Підкреслюємо ці обставини тому, що Ернст Ріхтер саме в епічних моментах проявив найкраще свій талант. У перших образах, головно у сцені з козаками далі в інтермедіях. Пізніше мусить він під натиском індивідуалістично звуженого тексту перейти до оперової форми. Ріхтер відчуває те, що в ній сутнє. Хоч і форма його опери походить від психольоґічної музичної драми, стиль його — наскрізь непсихольоґічний, скоріше реалістичний у дусі Муссорґського. Ріхтер хоче кількома акцентами, звязким мотивом, широкою мельодією в розмахом схарактеризувати дану ситуацію музикою. Він не хоче ускладнювати і поширювати мотиву, а хоче його концентрувати, добути з нього силу. Для великих любовних сцен ця музична драма мала викінчені типи...

„Найсильніший Ріхтер там, де його захоплює розмах козацького табору з його піснями, народніми мотивами і сильними ритмами... Змисл для реальности оперової сцени такий рідкий у молодого композитора, находимо у нього. Подиву гідна тут його воля, щоб скласти музику саме підхожу для театру. Ернст Ріхтер має оперовий талант.

„Вистава приносить честь штетинському театрові".

„Берлінер Льокаль Анцайґер" з 29. січня пише:

„Ідеєю авторів було те, що відчула сама публика: створити сьогочасну оперу з геройським гоном; її можна назвати наскрізь мужеською оперою. Нема ніякого сумніву: якби мельодійний запас і джерело оригінальної винахідчивости було в Ріхтера більше, то успіх — а успіх цей заслуговує на признання — міг бути незвичайний. Ернст Ріхтер має сценічний хист. Його сценічне виведення з нахилом до симфонії і неохотою до теплих кантилен, ніколи не мало порожних місць — орхестра була ввесь час у схвильованім руху".

Режисер д-р Петер Андреас і гарний молодий бас Шміл-Шерф у ролі „Бульби" мали великий успіх.

Мало інтеліґентні екзекутори.

Промова міністра скарбу.

ВАРШАВА, ПАТ. По дискусії над буджетом міністерства скарбу виголосив довшу промову міністр скарбу Завадський про господарську політику уряду. Заявив, що стабілізація золотого є необхідною умовиною фінансової політики уряду. Ощадностеві зусилля уряду дозволять вдержати буджет у таких межах, які не відіб'ються на валюті та емісійнім установі. Всі видатки, звязані з введенням законів і розпорядків узгіднюється заздалегідь з міністром скарбу.

Податкова система залишає багато до побажання. Незабаром до сойму надійде проєкт реформи ґрунтового податку. Промисловий і доходовий податок теж будуть змінені.

Давніше визначувалось податки дуже часто надмірні і в невідповідний спосіб. Тепер з тим міністр бореться. Екзекутори це здебільша урядовці з малими платнями, мало інтеліґентні і невисокою освітою. Їхня праця прикра і делікатна людина не радо береться за неї. З нетактом екзекуторів міністр веде боротьбу. Провіряється кожний факт нетактовної поведінки, який оголошено у пресі. Зловживання екзекуторів в останніх часах зменшилось.

Вкінці міністр обговорив низку справ, які порушували посли в дискусії.

Пересунули речинець заплати податку від нерухомостей.

Скарбові уряди повідомили платників податку від нерухомостей, що речинець платности четвертої сплати цього податку минає 31. січня ц. р. На численні заходи в міністерстві міністр скарбу повідомив тепер скарбові уряди, що *речинець заплати четвертої сплати податку від нерухомостей за 1934. р. минає щойно в дні 28. лютого ц. р.*

Доходовий податок по смерти платника.

Міністерство скарбу виянило, що смерть платника не може вагаяти заплати доходового податку від маєтку покійного платника. Тому, коли платник помер ще перед визначенням податку, скарбовий уряд визначує податок на імя спадкоємця, дочислюючи йому його особистий дохід. Коли є кількох спадкоємців, доходовий податок ділиться між кількох спадкоємців, розмірно до їх доходу.

Знову маєткова данина.

У „Деннику Законів“ оголошено розпорядок міністра скарбу в справі обчислювання і побору надзвичайної маєткової данини на 1935. р. Промисл і торговля мають заплатити цілу належітість до 30. червня, власники міських і деяких сільських нерухомостей до 30. серпня, рільники мають заплатити зачет на данину до 30. IV. ц. р. Господарства, що платять ґрунтовий податок від 25 до 60 зол. річно, платять зачет у висоті 11 прц. ґрунтового податку, при податку від 60 зол. зачет у висоті 22 прц. Решту мають доплатити до 30. листопада ц. р. Від наказу заплати прислугує податникам право відкликатися в 30-денному речинці.

Британсько-німецькі переговори.

ЛЬОНДОН, 31. 1. ПАТ. „Таймс“ помістив статтю льорда Льотсіяна, колишнього секретаря Льойда Джорджа підчас світової війни, який вернувся з Берліна. Льорд Льотсіян відбув нараду з канц. Гесом, мін. Нойратом, ген. Бльомбергом і іншими визначними особами і тепер обговорює на сторінках „Таймсу“ французько-німецькі взаємини. Мир вдержати можна буде, як тільки британський уряд сильно схопить ситуацію в свої руки. Справа з розброєнням розбилась тому, що Франція не признала Німеччині рівноправности у зброєннях. Франція добре памятає ще вислід війни, з якої переможцем вийшла поправді Німеччина. Виявилося, що Франція в союзі з Росією не могла в 1914. р. і 1870. р., не зважаючи на відвагу і геройство оборонитись від інвазії Німеччини на французькі землі. Щойно допомога В. Британії і Злучених Держав довела до поражки Німеччину.

Однак Німеччина рішилась позбутися нерівности в зброєннях і тому покинула Лігу Націй. Франція відповіла новими зброєннями і пошукуванням нових договорів та військових союзів з державами, які бояться Німеччини та зацікавлені у вдержанні версайського трактату. Коли не найдеться виходу, Европа може опинитись у ситуації, подібній до ситуації 1914. р., коли то перегони в зброєннях довели до світової війни. Тепер риск куди більший, ніж у 1914. р., бо бомбардування з повітря вимагає від державних мужів рішення до кількох хвилин, замісць кількох днів.

Виїзд до Льондону.

ПАРИЖ, 31. 1. ПАТ. Прем. Флянден і мін. Ляваль виїхали нині до Льондону.

Аргентинські кораблі проти повстанців.

БУЕНОС АЙРЕС, 31. 1. ПАТ. Преса подає вістки з Монтевідео, що недалеко Казуно дійшло до бою між урядовими військами і 500 повстанцями. Непотверджені вістки кажуть, що повстанці перемогли урядові війська і здобули скорострілі. Аргентинський уряд вислав 4 крупьляки до устя ріки Уруґвай, щоб перешкодити повстанцям злучитись з новими відділами.

Морози і снігові припинили комунікацію.

МАДРИД, 31. 1. ПАТ. В Еспанії панують далі сильні морози. Богато людей замерзло. Залізнича комунікація на кількох залізничих лініях припинена внаслідок великих снігів. У північній Еспанії залізничий рух дуже утруднений і поїзди приїздять з великим припізненням.

Втрати понад 100 міліонів.

ВАЛЕНСІЯ, 31. 1. ПАТ. Внаслідок наглого обниження температури втрати при зборах помаранч сягають понад 100 міліонів пезетів.

Замкнули всі школи.

БУКАРЕШТ, 31. 1. ПАТ. Внаслідок пошести ґрипи у Букарешті влада замкнула майже всі школи, в їхніх домівках переводять дезинфекцію. Майже всі члени уряду захворіли на ґрипу, пять з них з прем. Татареску тяжко занедужали. Всі наради уряду і засідання ради міністрів відкликали.

Вибори до волосних рад у Рогатинщині.

СТАНИСЛАВІВ, ПАТ. У рогатинському повіті відбулися вибори до волосних рад. У поодиноких волостях вибрали: до ради збірної волости в Рогатині ввійшло на 20 мандатів 8 поляків, 3 безп. українців, 6 УНДО і 3 УСРП, до збірної волости Пуків війшли зі Стратина 2 радні поляки ББ і 2 українці, з Дібринева 2 радні поляки ББ, 2 українці (1 УНДО і 1 УСРП), в Княгиничах на 20 радних ввійшло 9 поляків (із того 5 ББ), 10 українців (2 УНДО, 2 УСРП, 3 сьоольних русинів і 1 жид „Мізрахі“. У Підкамені в 1-ій виборчій окрузі з громад: Псари, Дегова й Долиняни здобули поляки ББ 3 мандати, УНДО 3, Куколь-ники з 4 виборчих округ ввійшло 10 поляків, 5 українців, у Букачівцях поляки здобули 11 ББ, 5 українців УНДО. З інших місцевостей покищо нема вісток.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** 395 98-?

— **Вистава УСС. 1914—1934 продовжується.** Щоби дати змогу відвідувачам, які щораз напливають, відвідувати виставу УСС (Нац. Музей, вул. Мохнацького 42), продовжується її на дальший час. Про день її замкнення повідомиться. У неділю в 11. год. буде давати пояснення при оглядинні вистави її впорядчик д-р І. Іванець.

— **„Наша публика і модерне мистецтво“.** Заходом Українського Т-ва Прихильників Мистецтва у Львові АНУМ відбудеться на таку тему в суботу 2. ц. м. в год. 6. веч. в салі „Бесіди“ відчит М. Рудницького. Розвиток нашого малярства за останні роки і поява досить великого числа талановитих мистців, з яких деякі придбали собі імя на чужині, розбудили зацікавлення модерним мистецтвом серед нашої інтелігенції. А проте публика наша, коли стає перед творами наших мистців, бентежиться і ніяково або признається щиро, що їх не розуміє і не добачує в них нічого гарного. Врядиголи счиняється теж живіша суперечка на сторінках преси: чи наше мистецтво повинно йти шляхами модерного европейського мистецтва чи теж залишатись наскрізь національним, для всіх доступним. Таких і подібних питань торкнеться прелеґент у своїм відчиті.

— **Цикль рефератів** уладжує Українська Порадня для вибору звання при Головній Управі Р. Ш. у Львові на такі теми: 1) 2. лютого ц. р. „Вдача української дитини“ — проф. Ярослав Кузьмів; 2) 9. лютого „Кінчиш школу і що дальше?“ — інж. Р. Білинський; 3) 16. лютого „Конституція людини і звання“ — д-р С. Парфанович; 4) 23. лютого „Література для дітей і молоді“ — проф. Ст. Конрад; 5) 2. березня „Куди по матурі?“ — (Заробкові вигляди академічних фахів) — інж. С. Пастернак. Реферати відбудуться в домівці Кружка Р. Ш. при вул. Мохнацького 12/І. Вступ за добровільними датками. Початок в год. 6 вечором.

— **В память М. Грушевського.** Заходом українських товариств у Чернівцях відбулося 29. січня поминальне богослуження за бл. п. Мих. Грушевського в місцевій гр.-кат. і православній церкві.

— **Українські музичні козирі на Балю Української Преси.** Подаємо до відома що Комітет БУП-у замовив в одного нашого композитора й одного поета нові українські танкові козирі, що будуть вперше виконані на Балі Української Преси і стануть справжньою атракцією для танцюючих. Оба автори зложили вже з тих козирів танго „Каштани“, віденський вальчик „Останній лист“, сльофокс „Кальорифери“, фокстрот „Саксофончик“ і англійський вальчик (покищо без назви), що очарують мельодією і словами всіх. На жаль автори застерегли собі тайну і їх прізвища будуть подані щойно мегафоном на салі. — **Комітет.**

— **Лічничі райони у Львові.** Як відомо, з днем 1. лютого ц. р. змінюється дотеперішня система лікування у львівській суспільній обезпечальні і входить у життя інституція т. зв. домових лікарів. Місто поділено на 35 районів. Тому що тепер львівська обезпечальня має коло 50 тисяч обезпечених, то на одного лікаря припаде коло 1.400 осіб. Покищо обсаджено тільки 10 районів, інші слістануть лікарів після замкнення конкурсу в дні 10. лютого ц. р.

— **Ґрипа у Львові та в південно-східних воєвідствах.** Із лікарських кол звертають увагу, що ґрипа у Львові та в трьох південно-східних воєвідствах не осягла ще такої сили, як в інших теренах. Сила ґрипи у Львові загалом середня та тяжко покищо ствердити, чи ця пошесть розвинеться. Загалом проходить вона лагідно, смертности наслідком ґрипи не було. Скількість випадків ґрипи дуже велика, поважно зріс рух у лікарів і в амбуляторіях суспільної обезпечальні. Лікарі обезпечальні лікують дуже багато осіб у приватних домах. Рух в аптиках обезпечальні зріс дуже значно, рецепт наплив дуже багато, інтересенти вичікують у довгих чергах. До хорих на ґрипу висилають теж лікарів заступників. В обезпечальні зарядили цілоденні дижури, щоб хорих на ґрипу негайно відсилати до лікарів. Хоч ґрипа проходить лагідно, то хорі повинні бути дуже обережні в звязку з недугою горішніх віддихових органів, а передовсім якнайдовше оставати в хаті.

— **Неспокій між польською академічною молодю у Львові** триває дальше. У вестибулю нового університетського будинку при вул. Маршалківській пятьох ендеків побило студента прав Бр. Вальтера, опісля студента Ендзерського, обох членів Леґіону молодих. Наслідком цього ректор наказав строгу контролю осіб, що входять до будинку. Проти студента Унгара ведеться дальше слідство. Закидують йому участь у нападі Влад. Флеґля, що дістав при важкі рани пружиновим ножем. Крім того приписують йому фабрикацію петард, які кидано до жидівських склепів та на політехніці.

— **Знову засудили Рудрофа.** Окружний суд у Золочеві розглядав справу земельного власника Рудрофа в справі фальшування залізничих підкладів. Засудили Рудрофа на пять літ вязниці з утратою горожанських прав на десять літ. Свого часу Рудрофа увільнив був золочівський суд у справі неправного вирубу ліса, наслідком чого умориили міліонову кару, яку на Рудрофа наложила адміністраційна влада.

— **Вбили поліцая і сільського сторожа.** Як відомо, в хаті Миколи Букатчука в Кобаках пов. Косів знайшли 29. січня ц. р. трупи Йосифа Мархліка, постерункового з Рожнова і Миколи Чепиги, громадського вартівника з Кобак. Поліцай згинув від двох стрілів у груди, а Чепига мав перестрілену голову. Хто їх убив, покищо не знати, бо господар хати відмовляється від всяких зізнань. Відомо тільки, що Мархлік вибрався з Чепигою шукати за Юрком Чепигою, який має на своїй совісті кілька грабункових нападів і убивств на терені Косівщини і втік був на румунський бік. Недавно поліція довідалася, що Чепига вернувся і стала за ним глядати. Правдоподібно постерункового і громадського вартівника застрілив Чепига, що находився в товаристві своїх спільників. Букатчука та його жінку арештовано, бо заходить підозріння, що він стоїть у змові з опришками. Можливе, що вони загрозили йому смертю на випадок, якби їх зрадив. Поліція переводить в цілій околиці нагінку за опришками.

— **Краєва хроніка.** Біля Джурина особовий потяг, що їхав зі Станиславова до Чорткова, наїхав на сани з дровами, які машина відкинула на бік без жертв у людях. — Анна Вісневська, урядничка цукроварні в Городенці, відобрала собі життя з причини заведеної любови. — У Черневі (Рогатинщина) найшли трупа 34-літної богатої вдови Катерини Колісник, що померла серед загадочних обставин. — У Радванівцях пов. Рогатин, найшли трупа 28-літнього Ів. Сніжика, що наложив на себе руку тому три дні з причини нещасливого кохання.

— **Грипа на Буковині.** В Чернівцях позамикали школи на 10 днів, бо велика частина дітей захорувала на грипу. Пошесть шириться по краю, тому й там позамикають школи. По селах недуга ускладнюється і багато є смертних випадків.

— **Погребаний живцем.** Мешканці Ліди живуть під враженням трагічної смерти урядовця суспільної обезпечальні Владислава Шимка. Коли його поховали, гробар почув із гробу стони. Повідомлена про це влада веліла відкопати домовину, в якій знайшли небіжчика оберненого плечима до гори, при чому ціле лице мав закровавлене. Стверджено, що Шимек хорував на епілепсію і в часі атаки попав у летарг. Родина, думаючи, що він умер, поховала його.

— **Склад заліза у шлунку.** До шпиталю в Люблині привезли 13-літного хлопця, що скаржився на сильні болі шлунка. Його просвітлили, при чому стверджено, що в його шлунку находиться багато залізних предметів. Переведено операцію, завдяки якій добуто зі шлунка 98 шрубок, цвяхів та інших кусників заліза, які хлопець проковтнув ріжними часами.

— **Большевицькі мозки.** Большевицька „Правда“ повідомляє, що в московському інституті мозку (є й такий) іде тепер праця над вивченням мозку Маяковського, Степанова-Скворцова, відомого диригента Сука Луначарського, Андрія Білого, Собінова та Е. Багрицького. Праця іде під проводом проф. Філімонова. „Правда“ забула мабуть додати, що в цілому Радянському Союзі, особливо на Україні, нетерпеливо очікують передачі до цього інституту мозків Сталіна та Постишева.

— **Нова італійська енцикльопедія.** Подібно як це зробили після війни інші нації, відроджена Італія подбала про створення нової повної енцикльопедії, в яку мають бути внесені всі зміни, що повстали після війни, та справлені помилки, що траплялися по старих словниках. Нова італійська енцикльопедія, над якою працює ціла академія вчених та цілий відділ техніків, має бути одною з найповніших в світі і має носити назву „Енцикльопедія Трекані“, по імени сенатора Трекані, який є не лише її ініціятором та головним керовником, а ще до того пожертвував на її виконання кругленьку квоту 50 міліонів лірів. В енцикльопедії має бути досить українського матеріялу, який на жаль, з огляду на незацікавлення українських наукових кол цією справою, не є завсе на висоті. З огляду на те, що видання дійшло тепер лише до букви „С“, справі цій можна булоб ще запобігти, подаючи відповідний матеріял, виготовлений українськими науковими установами.

— **З історії одної шпигунки.** В одній паризькій санаторії померла в 36 р. життя красуня Меншикова. В останніх часах вона була жінкою багатого плянтатора в Бразилії, жила в роскошах і мала власну віллю у Венсенні. Походила з бідної робітничої сімї в Росії. Її діда розстріляли, батька заслано на Сибір на шість літ. Брата збили підчас вуличних розрухів. А сама Соня була вже 10-літньою дівчинкою у Варшаві шпигункою й куріеркою анархістів-терористів. Начальник тайної політичної поліції у Варшаві з царських часів Заварзін звернув увагу на маленьку, біленьку дівчинку, миленьку з лиця, з великими синіми очима. Вона була жвавої вдачі, приносила хліб до його хати, довго забалакувалася зі слугами, потім заходила в стайню й розмовляла з візниками, як Заварзін виїздив до міста. Нараз Заварзін став підозрівати, що то Соня повідомляє анархістів, що все докладно знали про його розїзди кожного дня. Тому наказав трьом шпигунам слідити за дівчинкою. Вони скоро розвідали, що „малюсенька“, як дівчинка звалася серед своїх, грає ролю шпигунки для анархістів. В кошику з хлібом вона переносила навіть й пекольні машини. Заварзін знав про все те, але не рішався арештувати маленьку терористку. Краще було слідити за нею й довідуватися через неї про всякі подробиці. Але одного разу щезли йому важні папери. Розвідали, що в його кабінеті була „малюсенька“. Тоді він казав її арештувати. Та її не знайшли. Вона заховалася разом зі своєю матірю. Після війни вона зявилася в Парижі. Про своє терористичне минуле вона хотіла забути й предложили свої услуги воєнній контррозвідці. В галичині залюбився один французький аристократ і подарував їй віллю. Після його смерти вона подружилася з богатим бразилійцем. Могла жити довго в достатках, та не судилось. Красуня Соня Меншикова померла на сухоти.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Новий спосіб.

Старий спосіб був такий: приходив хтось до когось і казав:

— Слухай, приятелю. Ти маєш звязки, знайомства, тебе люди поважають, люблять, скажи про мене кілька слів. Я тепер, бачиш, без посади і направду бідую.

— Дуже радо — відповідав — приятель. — Знаю тебе не від нині і можу з чистою совістю сказати, що ти і чесний чоловік і фаховець і добрий робітник.

Після того йшов, говорив, агітував, переконував кого треба і вкінці виробляв знайомому посаду.

Пробував і я з ріжним вислідом старих способів. Бувало поміг, бувало ні. Залежно від обставин, людей та посад. Часом мій протеґований мав за сильну конкуренцію, а ще частіше я не мав протекції там, де просив. Щож... Звичайна річ у світі, чи це діється в Галичині, чи в Англії, в Італії, чи в Німеччині.

Але від якогось часу запримітив я дивний обяв: посади, нераз і „грубі“ діставали люди, які до цього ніякісінько не надавалися, або (що гірше!) люди, які мали неодин фунт масла на голові. Наприклад (у першім випадку): всі були вдоволені, що на якусь посаду подався хтось, що справді міг би багато вдіяти. Контркандидатів не можна було брати під увагу, бо жаден з них не надавався. А вислід!? — Усіх заскочив. Спец провалився... Наприклад (у другім випадку): подалися три специ, один з них був ще і громадянином і бувшим старшиною, другий тільки громадянином, третій ні одно ні друге. Дістав третій.

Взявши це все під увагу, я взявся іншої методи протеґування.

Прийшов недавно до мене один мій приятель, визначний знавець свого діла, добрий громадянин, бувший учасник Визвольної Війни і — слово дає — незвичайно чесний чоловік.

— Слухай друже — почав — ти маєш знайомства, звязки...

І так далі в справі посади.

— Я приобіцяв робити, що зможу, але ні пари з уст у який спосіб.

І почав акцію.

Йду, де треба і в місця:

— Чув я, що тут подався пан Ікс.

— Ви певно за ним просити? Здається, нічо з цього не буде.

— Алеж ні, навпаки, остерегти вас.

Достойник наставив вухо.

— Остерегти?!... Цікаво...

— Іменно: остерегти. Пан Ікс не має ніяких даних на це місце.

— Якто? Він-жеж спец.

— Спец, але який. Нездара. А до того чув я багато недоброго про нього.

І далі з інвективами на свого приятеля. Не дуже певний під оглядом грошей, ніякий громадянин, інтриґант, хабарник...

Достойник усміхався і жмурив очі.

— Цікаво, цікаво — повторяв раз-у-раз під носом — ціка-а-во!

— Ну, як так справи стоять, то добре, панедію, що ви мені це все сказали. Так, та-а-ак! Будемо осторожні... Моє поважання... Слава на віки...

— — — — — — — — — —

І мій приятель дістав посаду...

Щоправда не у Львові і навіть не в провінціональнім місті, але... його фах не був від міста.

Галактіон Чіпка

ДИВОГЛЯДИ.

БОРОТЬБА З МАЛИМИ НІЖКАМИ.

Цілі століття дбали китаянки за те, щоб мати маленькі ніжки. Мами накладали на ніжки немовлят жіночого роду лещата, що стискали ногу, щоб вона не могла розвиватись і була якнайменша. Тепер нанкінський уряд европеїзує Китай і видав гострий наказ, щоб мами ані молоді жінки не зменшували собі штучно ніг, бо за це платитимуть грошеві кари, або сидітимуть у вязниці.

Відозви й комунікати.

ПОМОЖІМ ДІТВОРІ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У ВАРШАВІ!

Після кількалітньої підготовної праці, після довгих змагань з несприятливими обставинами, цього року у Варшаві нарешті засновано українську школу імени Лесі Українки. Потреба своєї школи була найпекучішою болячкою варшавської кольонії, бо серед неї є понад 200 дітей, батьки яких підчас визвольної війни билися і проливали свою кров за Україну, а тепер опинились на чужині. Більшість з них без праці, ледве чи не на вулиці.

Чи тяжко собі уявити життя тих нещасних дітей? Відірвані від свого краю, без дому, без своєї мови, вони не жили, а лише приглядалися до життя своїх щасливіших ровесників — поляків. Ні в школі, ні в забаві ніде вони не були рівні — всюди були зайві — і разом з тим не мали нічого свого.

Та навіть у найнесприятливіших умовинах ті люди, що проливали свою кров за Україну, не могли допустити, щоб їх діти зденаціоналізувалися, щоб зріклись своєї батьківщини. Знайшовся невеличкий гурток ідейних ентузіястів, який своєю працею створив школу майже з нічого. З нічого — бо школа мусить іствувати з тих малих датків, які дає наше бідне громадянство. Для того, щоб ці датки впливали реґулярно, заснувалося *„Товариство Батьків Української Дитини та їх Прихильників“*, обовязком якого є опікуватися школою і щомісячно складати свою частину. Крім того, при кожній нагоді йдуть збірки на школу. Всі українські установи у Варшаві теж оподатковані на згадану школу. Але всьогож цього так мало!

Школа має бути 7-клясова, та покищо за браком грошей відкрито лиш 4 кляси, бо є лиш дві учительки, які теж дістають мізерну платню.

Отже багато дітей старшого віку всеж таки позбавлені можливости вчитись у своїй школі. А ті, що є, так охоче вчаться, так радісно почувають себе серед своїх! Але всі вони приходять до школи голодні, бліді й обдерті. Та всеж тягнуться з ріжних кінців міста, щоб лише вчитися у своїй школі.

Та ось настала зима і тяжкий матеріяльний стан нашої школи ще погіршується. Треба взяти хоч найбідніших, треба всіх без винятку підгодувати. А на це — грошей нема.

Тому звертаємося до українських громадян з великим проханням: поможіть нам! Знаємо, що у вас є десятки своїх обовязків, знаємо, що кожному допомогти неможливо. Але тут допомога потрібна, як ніде, бож хто може потребувати допомоги і має більше право на цю допомогу, як не наші українські діти найнещасливіші діти на всьому світі?!

Не сміємо дати їм загинути і не сміємо віддати чужій нації! Бо будуть жити вони — буде жити й Україна!

Управа Т-ва батьків української дитини та прихильників школи ім. Лесі Українки при У. Ц. К.

—o—

З нових видань.

UKRAINIAN SONGS AND LYRICS, translated and edited by Honore Ewach. (Winnipeg 1933).

Невеличка книжечка, 77 сторінок. У ній: передмова, коротенькі статті про Україну, українську літературу, й українське віршування. 10 перекладів народніх пісень і 20 творів наших поетів. По перекладах пояснення до переложених віршів, у яких зазначено також їх ритміка, і врешті коротенькі життєписи Котляревського, Шевченка, Глібова, Руданського, Федьковича, Грабовського, Грінченка, Франка, Самійленка, Кримського, Вороного, Чернявського, Старицького, Лесі Українки, Лепкого, Олеся, Чупринки, Филянського, Тичини, Голубця. Найбільше перекладів із Шевченка, 7 творів. Його „Заповітом“ кінчиться оця невеличка антольогія української поезії у перекладах на англійську мову. Книжка має на меті спопуляризувати нашу поезію у Канаді.

М. Н.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Володимир Лев, ем. почтовий надконтрольор, що помер перед кількома днями у Львові був сином пароха з Янова яворівського повіту. Скінчивши українську гімназію у Львові, брав колись живу участь в житті українських співацьких кол. Мав гарний баритоновий голос і виступав у сольових партіях. Їздив теж зі співацькими прогульками. Опісля як почтовий урядник у Стрию, брав довгі роки участь в житті культурних установ, був директором Народнього Дому в Стрию в часі його будови, словом був діяльним членом стрийської української громади. В приватному житті був зразковим мужом і батьком, а дім пп. Львів був одним з осередків товариського життя в Стрию. Покійний полишив удову і три доньки, з яких дві є докторами, а третя дружиною відомого громадянина й прихильника українського мистецтва, власника аптики Михайла Терлецького. В. Й. П.!

Микола Кузьма, ем. почтовий надконтрольор у Львові, помер після довшої недуги, 28. ц. м. в 58 р. життя. В. Й. П.!

Евгенія з Волошинських Навроцька, подруга учителя гімназії „Р. Ш." в Коломиї, по дуже довгій і тяжкій недузі померла 23. січня ц. р. в 48 р. життя. Похорони відбулися 24. І. в Коломиї. 926

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„ВІСТНИК", місячник літератури, мистецтва, науки і громадського життя. Зміст: О. Ольжич: Люксенія; Е. Маланюк: Строфи; О. Теліга: Поезії; Л. Мосендз: Мій шпиталь; Гр. Косинка: Анкета; А де Цепейль: Ескапада; Є. М.: З першої в світі літератури; Л. Граничка: Хахли героями московських, совітських повістей; М. Мухин: Тіні незабутих предків; С. Северина Ч. С. В. В.: Шевченко і Федькович; О. В.: Бунт молоді; Ю. Липа: Батько дефетистів; Задніпрянець: Проблема поколінь у польській публіцистиці; Дм. Донцов: Умти сказати „ні"; М. Л.; З пресового фільму; Бібліографія.

„SLOVANSKA REVUE" Nr. 5. Praha, 1935.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 3 (9), з 1. лютого ц. р. Зміст: Я. Скопанк — Перед Загальними Зборами, В. Несторович: Каламучення води. (Як реферує наші справи Бюлетин Поль. Український), Нові небезпеки (Примус бранжових організацій. — Купецький ценз), На новому етапі (Обновлена праця Т.-По. Банку), Необхідна санація, дещо про книготорговлю. Анкета закінчена. За звязок купців і промисловців з банками, Податкові й інші інформації, Видавничі новини, Біржа і т. і.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, Львів, 27. січня 1935. Р. XV. ч. 4.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві у Сколім: Дякуємо за прислане, яке радо містимо. Просимо писати частіше.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича: під артистичним проводом Й. Стадника.

Стрий:

1. II. „Бешкет у раю".
2. II. „Спадкоємець"
3. II. „Серед бурі".
3. II. год. 3 попол. „Залізна Острога".

Від 4. II. загостить театр на кілька вистав до Сколього. — Управа театру просить п. Славу Заяцівну подати свою точну адресу.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 1. II. год. 7·30 веч. „Міщанин шляхтичем".

Субота, 2. II. год. 3·30 поп. „Російська дівчина".

Субота, 2. II. год. 7·30 веч. „Міщанин шляхтичем".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 1. II. год. 7·30 веч. „Мій коханий дурнику".

Субота, 2. II. год. 3·30 поп. „Нічні лети".

Субота, 2, II. год, 7·30 веч. „Мій коханий дурнику".

Кіна.

АДРІЯ: „Людина - малпа" та додатки.
АПОЛЬО: „Ії шампанська ніч".
АТЛЯНТИК: „Їх ночі".
ВАНДА: „Буря на світанку", і „Піднебесні лицарі".
ГРАЖИНА: „Маскарада кохання" та комедія.
КАСІНО: „Молодий ліс" (на осн. В. Герпа).
КОЛІСЕЙ: „Поручник Кіже" („Царшалє"), ревія „Один в одного".
КОПЕРНИК: „Петрусь" із Фр. Ґаль і „Фліп і Флап у країні забави".
МАРУСЕНЬКА: „Петрусь" із Фр. Ґаль і „Фліп і Флап у країні забави".
МІРАЖ: Рамон Новарро, Джанета Мекдональд і Секрет жінки.
МУЗА: „Віва Вілля!"
ПАЛЯС: „Циганські мельодії".
ПАН: „Маскарад".
ПАСАЖ: „Демон золота", „Їздець-бринара".
РАЙ: „Радісна година", М кі-Мавс.
СВІТ: „Нуждарі" і „Париж в огні" (дві серії разом).
СОНЦЕ: „Мата Гарі" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Вкрали людину" і ревія зі Стефою Стадниківною.
УТІХА: „Рука месника" та ревія.
ХИМЕРА: „42-га вулиця".

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Закордонне радіо.

Пятниця, 1. лютого 1935.

Прага (470,2) 17·00 Квартет. 19·30 „Єнуфа" оп. Яначека, **Прага II.** (249,2) 14·35 Спів, **Париж** (1648) 13·30 Легка музика, **Берлін** (356,7) 18·30 Пісні в супр. лютні, 21·00 „Кохання, музика та смерть Баха" авд., **Гайльсберг** (291) 17·15 Пісні в супр. арфи, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Концерт, 17·30 Форт. квінтет Беогера, **Кельн** (455,9) 17·45 Шубертові твори, 21·00 Оп. пісні, **Мінхен** (405,4) 17·50 Фортепіян, **Будапешт** (550,5) 19·30 Спів, **Міляно** (368,6) 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Субота, 2. лютого 1935.

Братислава (298,8) 16·40 Вертеп, 17·20 Словацькі нар. пісні. **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 15·55 Концерт військ. орхестри, 17·25 Славянські пісні, **Прага II.** (249,2) 14·30 Фортепіян, **Париж** (1648) 13·00 Муз поранок, 21·00 „Вікторія та її гузар" оп. Абрагама, **Білгород** (437,3) 13·15, 20·00 Пісні. 20·30 Форт., **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 19·00 Клярн. квінтет Брамса, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·30 „Постільон де Льонжімо" ком. оп. Адама, **Ляйпціг** (382,2) 17·20 Солісти, **Мінхен** (405,4) 18·30 Соната на скрипку та форт. Двожака, **Будапешт** (550,5) 12·30 Концерт, 19·40 „Корневільські дзвони" оп. Плянкета, 22·00 Легка муз., **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 20·45 „Адіо Джовінеца" оп. Пієтрія, **Рим** (420,8) 13·05 Легка муз., 17·10 Концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 1. лютого 1935.

6·45 Раннішня авдиція, 7·50, 22·40 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Апровізація міст, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Ловецька пісня (Плонський баритон), 16·45 Авд. для хорих, концерт. 17·15 Шуберт: Смичковий квартет д-моль „Смерть і дівчина", 17·50 Огляд видавництв, 18·00 Культ. і мист. життя. Сільва рерум, 18·05 Театр. фейлетон, 18·15 Попурі оперет з гр. пл., 18·35 Польське шкільництво за кордоном, 18·45 Про справжні і уявлені мовні помилки, 19·00 Дуети, 19·20 Гутірка, 19·30 Польська музика з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Концерт - академія з нагоди ім. през. Мосцицького; Вечірній денник, Як працюємо, 22·30 Рецитації поезії, 23·05 Танк. музика з гр. пл., 24·00 Танк. музика.

Субота, 2. лютого 1935.

9·00 Раннішня авд., 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, 12·10 Театр. реперт., 12·15 Муз. поранок; у перерві „Озеро Нароч під снігом", 14·00 Легка муз. з гр. пл., 15·00 Треба поглянути в поле, 15·15 Здоровлю тебе гр. пантою, 15·45 З покоління в покоління, 16·00 Найновіші гр. пл., 16·30 Театр Уяви: У запусти (для ст. дітей), 17·00 Концерт орх., 17·50 Відпочинок матери, 18·00 Сільва рерум, репертуар театрів, 18·05 Наші шляхи в світ крізь гдинське вікно, 18·15 Форт. дрібнички, 18·45 У лябіринті звір. інстинктів, 19·00 Ресітал на альтівці в супр. форт., 19·20 „Ґродно", 19·30 Цитра, 19·50 Трансм. з Партенкірхен: Міжнар. лещет. змагання, 22·20 Від хатини до хатини, 21·05 Веч. денник, 21·15 Як працюємо, 21·20 Концерт симф. орх., 22·02 Бібліотечний закон, 22·20 Реклям. концерт, 22·35 Спорт. вістки, 22·50 Гр. пл., 23·05 Львівка глумливців, 23·35 Здоровлю тебе гр. пантою, 24·00 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·32— зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 25·99, Париж 34·93, Берлін 212·65, Цюріх 171·42, Голяндія 358·30, Прага 22·12, Італія 45·25, Нюйорк кабель 5·33 5/8, Нюйорк чеки 5·33 1/2.

Золото: Доляри 8·910—8·930, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 51·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·32, Рублі 1·25, Фльорени 0·07—0·08.

ЗБІЖЖЕ.

Ціни парітас	Підволочиська від	Підволочиська до	льоко Львів від	льоко Львів до
Овес од. незам.	12·25	12·75	14·25	14·75
Овес од. легко зам.	11·50	11·75	13·50	13·75
Овес зб. легко зам.	11·25	11·50	13·25	13·50
Овес одноцід. зам.	10·25	10·50	12·25	12·50
Овес збірн. зам.	10·00	10·25	12·00	12·25

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 31. січня ц. р. з приводу зниженої тенденції цін на масло не ставить. Кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 1 лютого ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Молоді кури	І. кл.	за 1 кг.	0·95 зол.
Старі „	„	„	0·75 „
Годовані качки	„	„	1·10 „
Годовані гуси	„	„	0·90 „
Індики	„	„	0·90 „
Індички	„	„	1·10 „
Пантарки	„	„	1·20 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОГОЛОШЕННЯ.

Звичайні Загальні Збори

Кооп. пекарні „ЯКІР"

кооператива з відп. уділами у Львові

відбудуться в суботу, 16. лютого 1935 р. год. 6 вечором у домівці Т-ва „Зоря" у Львові, вул. Вірменська ч. 23. з таким порядком нарад:

1. Відкриття Зборів.
2. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
3. Звіт Управи і Надзірної Ради, та предложення рахункового замкнення за 1933 і 1934 р. до затвердження.
4. Одобрення діяльности Надзірної Ради і Управи.
5. Розділ зиску і покриття страт.
6. Принаття нового статуту.
7. Затвердження буджету на 1935 р.
8. Внески і запити.

Надзірна Рада.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 5 текстові шпальти, 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ „ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . 250·—
„ „ 1/4 . . . . 130·—
„ „ 1/8 . . . . 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.